

ਕਿਸ਼ਕ ਖਰ ਮੈਂ ਸਕਸੇ
ਯਾਦਾ ਪਠਾ ਜਾਨੇ ਕਾਲਾ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

Punjabi National Daily

Qaumi Patrika NO.1

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵੀਰਵਾਰ 19 ਮਾਰਚ 2026, 03 ਚੈਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ 555 (ਸਵੇ-12) ਮੁੱਲ 3.00 ਰੁਪਏ

R.N.I. No. 39272/81-

ਸੰਪਾਦਕ - ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ -

ਸਾਲ - 44, ਅੰਕ 133,

qatrika@gmail.com ਫੋਨ : 9971359517 www.qaumipatrika.org

Thurs, 19 March 2026
VISIT:
www.qaumipatrika.org
Email: qpatrika@gmail.com

ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰੀਡੋਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇਜ਼ !

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ
ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ / ਪੰਜਾਬ 18 ਮਾਰਚ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਵਨਾ, ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਇਕੱਠੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਵਨਾ ਹੈ — ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਞਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਅਧੂਰੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ, ਸਗੋਂ ਕੌਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੁੱਛ ਪੜਾਅ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਇੱਕ ਵੱਧ ਰਹੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੈਸਾਖੀ ਤਿਉਹਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰ ਸਕਣ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਰੀਡੋਰ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ,

ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰੀਡੋਰ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ — ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਸਥਾਨ ਹੈ — ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬੰਦਸ਼ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਯਾਤਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਸਤਖੇਪ ਕਰਕੇ ਕੌਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਕਈ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਪੀੜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਬੰਦਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੌਰੀਡੋਰ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਵਰਗਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ

ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁੱਧ ਵਰਗੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਆਈ ਹਾਲੀਆ ਬੰਦਸ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਰਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੰਦਸ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਬੈਸਾਖੀ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ — ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਦਿਨ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾ ਜਾ ਸਕਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਬ, ਅਮਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਦਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

Contd.....page-3

ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਚਿੰਤਾ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ
ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੱਬਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 18 ਮਾਰਚ: ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇਬਾਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾੜ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ। ਇਕ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅੰਤਪੂਰ 'ਚ 'ਸਿੱਖ ਛਾਉਣੀ' ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਜੁੜਾਵ 1832 ਤੋਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਟੁਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ ਬਸਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਵੈਸ਼ਜਾਂ ਦਾ ਘਰ ਬਣ ਗਈ। ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਅੱਜ ਲਗਭਗ 1,200 ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ

ਆਪਣੇ ਘਰ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਰਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਸਰਵੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਲਗਭਗ 2 ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜੀ

ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ 1956 ਦੇ ਸਵੇਜ਼ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਯਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਸੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ
ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 18 ਮਾਰਚ: ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਜਲਭਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ 1956 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਵੇਜ਼ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਐਕਸ' (X) 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵੀ.ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੇਨਨ ਨੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, 26 ਜੁਲਾਈ 1956 ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਸਿਰ ਨੇ ਸਵੇਜ਼ ਨਹਿਰ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਮਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੰਗ ਦੇ ਬੰਦ ਮੌਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਤੂਬਰ 1956 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਮਿਸਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੇਨਨ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੂਟਨੀਤਕ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਵਾਈਟ ਆਈਜ਼ਨਹਾਵਰ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਫੇਰਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 10 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ 1967 ਤੱਕ ਸਰਗਰਮ ਰਹੀ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 1959 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 1964 ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਪੀ.ਐੱਸ. ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਇੰਦਰ ਜੀਤ ਰਿਖੀ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ। ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਜਲਭਰਮੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਣਾਅ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੇਲ ਦੀ ਖਪਤ: ਇਸ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਤੇਲ ਖਪਤ ਦਾ ਲਗਭਗ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨੀ ਹਮਲੇ: ਵਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਈਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਲੋਬਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੰਢੀ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ 1,446 ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ
ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੱਬਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 18 ਮਾਰਚ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਦਲਾਅ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ 10,000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਨਹਿਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਸਿੰਚਾਈ ਨਾਲ ਸਿਰਫ 26.50 ਫੀਸਦ ਸਿੰਚਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਵੱਧ ਕੇ ਅੱਜ 78 ਫੀਸਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸਰਹਾਲੀ ਨਹਿਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਏ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਰੋਧਪੁਰ-ਸਰਹਿੰਦ ਵੀਡਰ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀ 24 ਘੰਟੇ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1,446 ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਚਾਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ

ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹਿਰਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨਿੰਗ, ਮੁਰੰਮਤ, ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ 6,700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 75.90 ਲੱਖ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਾਰਚ 2022 ਤੱਕ ਸਿਰਫ 20.89 ਲੱਖ ਏਕੜ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਮਹਿਜ਼ 26.5 ਫੀਸਦ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਲਗਭਗ 58 ਲੱਖ ਏਕੜ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਗਭਗ 78 ਫੀਸਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ 13,000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਲਗਭਗ 2,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਹੁਣ 58 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 7,000 ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁੱਲ 15,539 ਨਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 18,349 ਜਲ ਮਾਰਗਾਂ

ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਢਾਂਚਾਗਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 545 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵੈਲੀਆਂ 101 ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ 30 ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬਰਸਾਤੀ ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਨਾਲ 2.75 ਲੱਖ ਏਕੜ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਸਿੰਚਾਈ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨਹਿਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਉਪਲਬਧ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1.5 ਐਮਏਐੱਫ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

Contd.....page-3

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੰਢੀ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ 1,446 ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ

Contd.....Front page
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦਰਪਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪਹਿਲਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਰੋਕੜਨ ਲਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਉਤੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪਾਣੀ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੱਗ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਵੱਲ ਨਹਿਰਾਂ ਉਲਟੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ। ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕੰਢੀ ਨਹਿਰ, ਜੋ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਸਲ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੀ ਮੁੜ

ਬਣਾਈ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹਿਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਦਕਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲਗਭਗ 1400 ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ 20-50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੀਮਾ ਮਾਈਨਰ, ਵਿੱਲਰ ਮਾਈਨਰ, ਕਰਮਗੜ ਲਿੰਕ, ਰਾਜਪੁਰ, ਪਾਤੜਾਂ, ਘੱਗਰ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਵਰਗੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨਹਿਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਸੁਲਭਤ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਵਾਸਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ 8 ਨਵੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 18 ਪੰਚ ਸਿਸਟਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਨਹਿਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਨਹਿਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਰਗੇ ਸਮਰਪਿਤ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੂਮੀਗਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਡਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾਇਨਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਮਾਈਨਰ, ਕਰਮਗੜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ 61.48 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਲਗਭਗ 31 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ ਉਪਲੱਥ ਪਾਣੀ (ਸਰਬਤ ਵਾਟਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਡਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਹਾਲੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ

ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ 195 ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਆਡਡ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ 477 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ 199 ਡੀ-ਸਿਲਟਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਗੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਨਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚੇਨ-ਆਉਟ ਕੀਤੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ਸਲਜਨ, ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਘੱਗਰ ਵਰਗੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ 245 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਫੰਡ ਰਾਹ ਕੱਢਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 206 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਰਿਆਈ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੰਜਾਬ

ਨਹਿਰ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਐਕਟ, 2023 ਤਹਿਤ 850 ਵਿੱਚੋਂ 849 ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੁਕੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਜੇਕਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਢੀ ਡੈਮ ਪੁੱਜੇਕਰ, ਜੋ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ 3394.49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਵਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ

ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰੱਖਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛਾ, “ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਣਿਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਧਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਫਸਲੀ

ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਏਗੇ। ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਵਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੌਟਿੰਗ ਸੁਲਭਤ, ਆਰਾਮ ਖੁਰ, ਹੌਡਵਰਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਸਮੇਤ 26 ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇਜ਼ !

Contd.....Front page
ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਮਨ, ਇਕਾਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਚਾਰੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

NAME CHANGE
I, DEEPAK KUMAR VERMA S/O PARTAP SINGH residing at H.No.16, Tara Nagar Main Kakrola Road, Kakrola, South West Delhi, Delhi-110078 have changed the name of my minor daughter SHREYA ALIAS SHREYA VERMA aged 13 years, and she shall hereafter be known as SHREYA VERMA.

NAME CHANGE
I, MOGHAL FATHIMA BAIG Wife of JG-335017L Rank-NB/SUB Name-MOGHAL MOHAMMAD BAIG Presently residing at 9-5-5, ANDHRA RAINA NAGAR, PERALA HIGH SCHOOL, PERALA, CHIRRALA PRAKASAM DISTRICT, ANDHRA PRADESH-523157, have changed my name from MOGHAL FATHIMA BAIG to FATHIMA SHAIKA for all future purposes vide Affidavit dated 16/07/2025 before First Class Magistrate, Shillong, Meghalaya.

NAME CHANGE
I, Jugal Kishor S/O Lila Dhar R/O H.No-196 S/F, Kh.No-619/21, Chattr Pur, South Delhi, Delhi-110074 have changed the name of my minor daughter namely Krishna Devi aged 16 years and she shall hereafter be known as Priya.

NAME CHANGE
I, ANITA BANSAL W/O PAWAN BANSAL residing at B-504, MAYUR DHWAJ APARTMENT, I.P. EXTN. EAST DELHI-110092 have changed my name to ANITA RANI BANSAL for all future purposes.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARMA NIDRA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, PO-MURVANS, DISTT-HATHRAS, UP-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit Dated 30/09/2023 before Executive Magistrate, Delhi.

NAME CHANGE
I, ANUPAMA D/O Pradeep Kumar R/O D-754/A, Gali No.1, Ashok Nagar, Shahdara, Delhi-110093 have changed my name to Anupama Chaudhary.

NAME CHANGE
I, Anil Balakrishna Panicker s/o Angakattil Narayan Balakrishna Panicker R/O A-6/334-A, Janta Flats, Paschim Vihar, Delhi-110063, have changed my name to Anil Bala Panicker permanently.

NAME CHANGE
I, Manoj Ram S/O Ram Bilash Ram R/O Flat No-7, Tower-B/Hamelia Street,IRIS,Vatika City, Sector-49, Gurgaon, Haryana-122018, Have Changed My Name To Manoj Kumar For All Purpose.

NAME CHANGE
I, Jyoti pal W/O Sunil Kumar R/O WZ-125, Village Begumpur, North West Delhi -110086, declare that name of mine has been wrongly written as Jyoti in my minor Daughter Yashika aged 14 years in her school records. The actual name is Jyoti Pal.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARMA NIDRA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, PO-MURVANS, DISTT-HATHRAS, UP-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit Dated 30/09/2023 before Executive Magistrate, Delhi.

NAME CHANGE
I, ANUPAMA D/O Pradeep Kumar R/O D-754/A, Gali No.1, Ashok Nagar, Shahdara, Delhi-110093 have changed my name to Anupama Chaudhary.

NAME CHANGE
I, Manoj Ram S/O Ram Bilash Ram R/O Flat No-7, Tower-B/Hamelia Street,IRIS,Vatika City, Sector-49, Gurgaon, Haryana-122018, Have Changed My Name To Manoj Kumar For All Purpose.

NAME CHANGE
I, Sarwan Kaur Sawhney W/o Prith Pal Singh R/O 10C/80 SFS Flats Green View Apartment Mayapuri Road Hari Nagar West Delhi-110064 Have Changed My Name to Sarwan Kaur for all purpose.

NAME CHANGE
I, Vinod Kumar S/O Uday Singh residing at FLAT NO-G-3/8, NEAR DDA WATER TANK, SECTOR-4, ROHINI, DELHI-110085 have changed my name to VINOD KUMAR KUSHWAHA for all future purposes.

NAME CHANGE
I, Rekha W/O Prem Singh R/O B-278, South MOTI BAGH NEW DELHI 110021 have changed my name from Rekha to Rekha Rawat for all future purposes.

NAME CHANGE
I, Anupama D/O Pradeep Kumar R/O D-754/A, Gali No.1, Ashok Nagar, Shahdara, Delhi-110093 have changed my name to Anupama Chaudhary.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARMA NIDRA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, PO-MURVANS, DISTT-HATHRAS, UP-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit Dated 30/09/2023 before Executive Magistrate, Delhi.

NAME CHANGE
I, ANUPAMA D/O Pradeep Kumar R/O D-754/A, Gali No.1, Ashok Nagar, Shahdara, Delhi-110093 have changed my name to Anupama Chaudhary.

NAME CHANGE
I, Manoj Ram S/O Ram Bilash Ram R/O Flat No-7, Tower-B/Hamelia Street,IRIS,Vatika City, Sector-49, Gurgaon, Haryana-122018, Have Changed My Name To Manoj Kumar For All Purpose.

NAME CHANGE
I, Sarwan Kaur Sawhney W/o Prith Pal Singh R/O 10C/80 SFS Flats Green View Apartment Mayapuri Road Hari Nagar West Delhi-110064 Have Changed My Name to Sarwan Kaur for all purpose.

NAME CHANGE
I, Vinod Kumar S/O Uday Singh residing at FLAT NO-G-3/8, NEAR DDA WATER TANK, SECTOR-4

ਮੱਕੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਾੜ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 15 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜਣ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ...

ਬਹਾਰ ਰੁੱਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਸ਼ਤ

• ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ

ਮੱਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫ਼ਸਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਸਾਊਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਮੱਕੀ ਦਾ ਝਾੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਆਸੂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਪੱਕਣ ਸਮੇਂ ਵਧੇਰੇ ਤਾਪਮਾਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸੇ ਗਏ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਜ ਦੀ ਸੋਧ ਵੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਜ ਗਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੱਕੀ ਦੀ ਕਾਰਗਰ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਨੂੰ ਇਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 600 ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਸੁੱਕਣ ਉਪਰੰਤ ਉੱਲੀ ਨਾਸ਼ਕ ਜ਼ਹਿਰਾ, ਬਾਇਓਸਟਰਾਟਿਗੋਲਿਸ/ਐਗਰੋਬਿਓਮ (50 ਡਬਲਯੂਪੀ) 3 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਲਵੋ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਬੀਜ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਬੀਜ ਦੋਵੇਂ

ਤਾਪਮਾਨ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੂਟ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਫਾਰਮਾ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ ਤੁਕਾਵਟ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਾਣੇ ਘੱਟ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਝਾੜ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਵੱਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 6 ਤੋਂ 7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਚੌਕੇ ਲਾ ਕੇ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਉਚਾਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ਤੇ ਬੀਜ ਦਾ ਪੁੰਗਰ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 67.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਚੌੜੇ ਬੈਂਡ ਬਣਾ ਕੇ ਤੇ

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਢੰਗ
ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਾੜ ਲੈਣ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਅੱਧ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ

ਸਿਰ ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਗੋਂ ਬਿਜਾਈ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਪੁੰਗਰੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੁੰਗਰ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਛੇਤੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਝਾੜ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਖ ਦੀ ਮੱਕੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਮੱਕੀ ਨੂੰ ਬੂਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਦਾ ਫ਼ਾਸਲਾ 18 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਖ਼ਾਦਾਂ

ਮੱਕੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਥ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਸੂਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਆਮਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਖਾਦ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਕੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਰੁੜੀ ਦੀ ਗਲੀ-ਸਰੀ ਖਾਦ 6 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੀਐੱਮਐੱਚ-10, ਡੀਕੋਸੀ-9108, ਪੀਐੱਮਐੱਚ-1 ਅਤੇ ਪੀਐੱਮਐੱਚ-8 ਲਈ 110 ਕਿੱਲੋ ਯੂਰੀਆ, 150 ਕਿੱਲੋ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਜਾਂ 55

ਕਿੱਲੋ ਡੀਏਪੀ ਖਾਦ ਅਤੇ 20 ਕਿੱਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ। ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਪੀਐੱਮਐੱਚ-2 ਅਤੇ ਪੀਐੱਮਐੱਚ-7 ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 75, 75 ਜਾਂ 27 ਅਤੇ 15 ਕਿੱਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਸ਼ਿਕ ਦੀ ਖਾਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਕਿੱਲੋ ਸ਼ਿਕ ਸਲਫੇਟ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਾਦਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹੀ ਫਾਸਫੋਰਸ, ਪੋਟਾਸ਼ ਤੇ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਵਾਲੀ ਖਾਦ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਪਾਓ। ਖਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਵਾਲੀ ਖਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਓ। ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਓ ਜਦ ਫ਼ਸਲ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਬੂਟ ਪੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਓ।

ਨਦੀਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ

ਪੂਰਾ ਝਾੜ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਰੂਆਤੀ 4-6 ਹਫ਼ਤੇ ਮੱਕੀ ਨੂੰ ਨਦੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ 800 ਗ੍ਰਾਮ ਐਟਰਾਟਕ 50 ਡਬਲਯੂਪੀ (ਐਟਰਾਸੀਨ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੇ ਹਲਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 500 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਘੋਲ ਕੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਦੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੰਚਾਈ

ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਸਲ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਖੁੱਬੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦੀ। ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਬਿਜਾਈ ਦੇ 25-30 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਓ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤਕ 2 ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਪੱਕਣ ਤਕ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੋ। ਸੂਤ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੇ ਵਧੇ ਸਮੇਂ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਾਦ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਮੱਕੀ ਵਿੱਚ ਤੁਪਕਾ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਾਢੀ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ
ਜਦੋਂ ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਪਰੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦਾਣੇ ਪੱਕ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਕੇ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੱਤੇ ਅੱਜੇ ਵਰੇ ਹੀ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਚਰੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਤ ਛੱਡੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਡਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਲੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਢ ਕੇ ਖੇਤ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁਹਾਰੇ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਦਾਣੇ ਕੱਢੋ। ਦਾਣੇ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰੱਠ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਮੋਟਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੈਲਰ ਜਾਂ ਸ਼ੈਲਰ ਕਮ ਡੀਗਸਕਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੰਡੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਲਵੋ।

ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ
ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਸਾਖ ਦੀ ਮੱਕੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੀ ਫ਼ਸਲ (4-10 ਦਿਨ) 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੀ ਫ਼ਸਲ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਬੂਟੇ ਝੁਰਝੁਰਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਬੀਜ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜੋ। ਇਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੀਜ ਗਲਣ ਤੇ ਪੁੰਗਰ ਦੇ ਝੁਲਸ ਰੋਗ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਜੰਮ ਮਾੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੂਟੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬੀਜ ਨੂੰ ਸਿਟਾਇਲਿਡ ਕੀੜੀਆਂ ਉੱਲੀ ਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸੋਧੋ। ਪਛੇਤੀ ਮੁਹਝਾਉਣ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਟਾਡੇ ਗਲਣ ਕਾਰਨ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਾਡੇ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਾਦ ਨਾ ਪਾਉਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ ਪੀਐੱਮਐੱਚ-10 ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।

ਗੈਸ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਉੱਤਮ ਸਾਧਨ ਗੁੰਬਦ ਵਾਲਾ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ

• ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੂਚ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਰੀਬ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 50 ਤੋਂ 500 ਪਸ਼ੂ ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਗੋਬਰ ਦੇ ਉੱਚਿਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਗੈਸ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਇਓ ਪਲਾਂਟ 'ਚ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਸਲਰੀ ਦੀ ਖਾਦ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ 'ਚ 150 ਗਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਲਾਬਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛ ਤੇ 60-70 ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 120 ਘਰ ਮੀਟਰ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ ਪੀਏਯੂ ਮਾਡਲ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਕੂਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬਣੇ ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ 2011 'ਚ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿੱਛ 'ਚ ਕੁੱਲ 75 ਘਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦੋ ਘਰ ਕੋਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਹਨ। ਇਲਾਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 30

ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਊਰਜਾ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਗੈਸ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੋਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੇਸੀ ਖਾਦ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ...

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਰੀਬ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੀਟ ਵਾਸਤੇ ਮੁਰਗ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਰੀਬ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਰਗੀ ਫਾਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 3 ਲੱਖ ਮੁਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਰਗੀ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿੱਠਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਗੈਸ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਰਗੀ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮੁਰਗੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵੀ ਸਭ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਏਯੂ ਨੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਾਂ, ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ, ਗਰਿਊਲਾਵਾਂ, ਸਨਅਤੀ ਦੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੱਡੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੇ ਮੋਡੀਊਲਰ ਪੀਏਯੂ ਜਨਤਾ ਮਾਡਲ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ 2005 'ਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਲਾਂਟ ਜਨਤਾ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਵੱਡੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਹੈ।

ਪੀਏਯੂ ਮਾਡਲ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਇਹ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਇੰਟਰ ਦੀ ਚਿਟਾਈ ਕਰ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ 'ਚ ਕੋਨਕਰੀਟ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਸਮਰਥਾ 25 ਤੋਂ 500 ਘਰ ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ 'ਚ ਗੋਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ 40 ਤੋਂ 50 ਡੀਸੀਟੀ ਤਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ 'ਤੇ ਘੱਟ ਖ਼ਰਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 40 ਤੋਂ 50 ਡੀਸੀਟੀ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਵੀਨ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ ਸੰਤਾਲਣ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪੀਏਯੂ ਰਾਹੀਂ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 100 ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਹਨ।

ਕੁਇੰਟਲ ਗੋਬਰ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਲਾਂਟ ਪਿੱਛ ਤੇ 70 ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਸਾਰੇ, ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 2-2 ਘੰਟੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ 15 ਤੋਂ 2 ਘਰ ਮੀਟਰ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਦੀ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਸ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਕਰਯੋਗ ਕਿ ਅਗਸਤ 2011 'ਤੇ ਅੱਜ ਤਕ ਇਸ ਪਲਾਂਟ 'ਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਗੈਸ ਪਾਣੀ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਓ ਵਾਸਤੇ ਪਿੱਛ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਡੇ ਇਕ ਪਲੱਬਰ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਥਾ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ 'ਚ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਸਲਰੀ 5000 ਲੀਟਰ ਦੇ ਇਕ ਟੈਂਕ 'ਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਲਾਬਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਦ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਲਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ

ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਰਐੱਸ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇਲਾਬਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਇਹ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪੀਏਯੂ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਮੋਬਾਈਲ 98720-84513

• ਔਸਕੇ ਜਿੰਦਲ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਨੂੰ ਮਸਾਲਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਰਚ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਮੌਸਮ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਰਚ ਦੀ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਕਿਸਮ ਸੀਐੱਚ-27 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਸ਼ੇਰਚਾਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੀਐੱਚ-27 ਦੇ ਗੁਣ
ਇਹ ਇਕ ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਐੱਮਐੱਸ-12 ਅਤੇ ਐੱਸ-343 ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੂਟੇ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਫੈਲਾਅ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਫਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਲ ਦਰਮਿਆਨੇ ਲੰਬੇ (6.7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ), ਪਤਲੀ ਛਿੱਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਤੇ ਚਲਕੇ ਵੱਡੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੱਕੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੱਕੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ 'ਚ ਡੁਕੱਣ ਵਾਲੇ ਤੰਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 0.7 ਡੀਸੀਟੀ ਤੇ ਸੁੱਕਾ ਮਾਦਾ 26 ਡੀਸੀਟੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਲ ਦਾ ਭਾਰ ਔਸਤ 3.6 ਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਦਾ ਭਾਰ 96 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ 'ਚ ਪੱਤਾ

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ : ਇਕ ਏਕੜ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 200 ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਰਲੇ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ (25 ਵਰਗ ਮੀਟਰ) ਇਕ ਏਕੜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ।

ਪਨੀਰੀ ਬੀਜਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ : ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਉੱਚੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਚ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾ ਮੀਟਰ ਚੌੜੀਆਂ ਕਿਸਮੀਆਂ, ਜੋ

ਲੱਪਟ ਵਾਇਰਸ, ਜੜ੍ਹ ਸੂਤਰ ਨਿਮਾਣੇ ਤੇ ਫਲ ਗਲਣਾ ਆਦਿ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਬਰਫ ਅਤੇ ਹੁੰ ਵਰਗੀ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਢੰਗ :

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ : ਇਕ ਏਕੜ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 200 ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਰਲੇ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ (25 ਵਰਗ ਮੀਟਰ) ਇਕ ਏਕੜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਅਕਤੂਬਰ ਜਾਂ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਖੇਤ 'ਚ ਲਗਾ ਦਿਓ। ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਬੀਜੀ ਗਈ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਅੱਧ ਰਵਰਵੀ ਤਕ ਖੇਤ 'ਚ ਲਗਾ ਦਿਓ, ਜਦਕਿ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬੀਜੀ ਗਈ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਖੇਤ 'ਚ ਲਗਾਓ।

ਪਨੀਰੀ ਬੀਜਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ : ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਉੱਚੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਚ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾ ਮੀਟਰ ਚੌੜੀਆਂ ਕਿਸਮੀਆਂ, ਜੋ

15-20 ਐੱਮਐੱਲ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਇਕ ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਘੋਲ ਲਵੋ ਤੇ ਇਹ ਘੋਲ 4 ਤੋਂ 5 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਪਾਓ ਤਾਂ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕਰੀਬ 6 ਇੰਚ ਮੋਟੀ ਤਹਿ ਗੜ੍ਹਕੇ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀਥੀਨ ਨਾਲ 48-72 ਘੰਟੇ ਲਈ ਢਕ ਦਿਓ। ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਘੋਲਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਦਵਾਈ ਦਾ ਵਾਸਪੀਕਰਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਉਗਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਘਟਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ 3-4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਾਈ ਕਰਦਾਰ ਵਿੱਚ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਫ਼ਾਸਲਾ : ਪਨੀਰੀ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਂ ਮੁੱਠ ਮਧਰੇ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਉੱਪਰ 75 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ

ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ (ਸਫੈਦ) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹਰ ਚੌਥੇ ਦਿਨ 21 ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪਾਓ।

ਸਿੰਚਾਈ

ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਪਨੀਰੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਲਾਓ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ 7 ਤੋਂ 10 ਦਿਨ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਕਰੋ। ਮਿਰਚ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦੀਆਂ। ਇਕ ਖੋਲ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਝਾੜ ਵੀ ਪੂਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ 15-16 ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤ ਵਿੱਚ 25 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਹਾਈ ਵਿਛਾਉਣ 'ਤੇ ਸਿਫ 9 ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ।

ਤੁਪਕਾ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਚਾਈ

ਤੁਪਕਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਝਾੜ ਦੀ ਵਧਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ 46 ਡੀਸੀਟੀ ਤਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ 2 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਲਈ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀਆਂ 2 ਕਤਾਰਾਂ 80 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਚੌੜੇ ਬੈਂਡ 'ਤੇ ਲਗਾਓ ਤੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚਲਾ ਫ਼ਾਸਲਾ 60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਦੀ ਦੂਰੀ 45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਰੱਖੋ। ਦੋ ਬੈਂਡ ਵਿਚਕਾਰ 40 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ

ਪੌਦ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕੀੜੇ : ਬਰਫ, ਪੀਲੀ ਜੂ, ਚੋਪਾ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 400 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਮੋਲਾਥੀਆਨ 50 ਏਮੀ ਨੂੰ 100-125 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਘੋਲ ਕੇ 15-20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਬਿਮਾਰੀਆਂ : ਫਲ ਗਲਣ ਤੇ ਟਹਿਕੀਆਂ ਸੁੱਕਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਖੱਲ ਖੱਲ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਲਾ ਵਾਲੀਆਂ ਟਹਿਕੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਸੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੂੜ੍ਹੇ, ਕਾਲੇ, ਗੂੜ੍ਹੇ, ਪੱਥੇ ਵਲਾ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੁਲਾਬੀ ਭਾਅ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜ ਨੂੰ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਬੀਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਲਵੋ। ਫ਼ਾਸਲੇ 'ਤੇ 750 ਗ੍ਰਾਮ ਇੰਡੋਕਸਾਮਿਓ 45 ਜਾਂ ਬਲਾਈਟੇਕਸ ਨੂੰ 250 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਪਹਿਲਾ ਛਿੜਕਾਅ ਬਿਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਛਿੜਕਾਅ ਹੋਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੂਠੀ ਰੰਗ ਚਿੱਟੀ ਮੱਕੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਚਿਤਰਕਥਾ ਰੋਗ ਤੇਲੇ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਰੋਗੀ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹੀ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ। ਚਿੱਟੀ ਮੱਕੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ 400 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਮੋਲਾਥੀਆਨ 50 ਡੀਸੀਟੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 100 ਤੋਂ 125 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ 15 ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

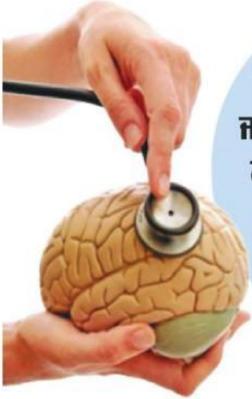
ਫਲ ਦੇ ਕੋਰੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ

ਮਠੀ-ਜੂਨ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਤਾਪਮਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫਲ ਝੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਨੀਰੀ ਪੁੱਟ ਕੇ ਖੇਤ 'ਚ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ 45 ਤੋਂ 55 ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛ ਨੇਵਬਲੀਨ ਏਸਟਰ ਏਕੜ ਦੇ 4 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 2 ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਲਾਲ ਪਨੀਰੀ ਮਿਰਚਾਂ ਦੇ ਝਾੜ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਲਈ 4 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਨੋਬੇਟ ਨੂੰ 10-15 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਇਥਾਥੀਓਲ ਅਕਰੋਬਲ ਵਿੱਚ ਘੋਲੇ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਲ ਘੋਲ ਨੂੰ ਲਿਟਰ ਬਣਾ ਲਓ। ਛਿੜਕਾਅ ਵੇਲੇ ਇਕ ਘੋਲ ਨੂੰ 100 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਛਿੜਕੋ।

ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਮਿਰਚ ਦੀ ਦੋਗਲੀ ਕਿਸਮ ਸੀਐੱਚ-27

ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋਣ ਬਣਾਓ। ਕਿਸਮੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਰੀ ਨਾਲ ਘੋਲਾ ਕਰ ਲਓ। ਜੇ ਮਲੜੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਿਆ ਸਫ਼ਿਆਂ ਹੋਵੇ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍

ਸਿਹਤ ਰੁਪੀ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਰੂਪ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਰੇ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਦਾ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦਾ ਹੈ

ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਰੱਖੋ ਸਿਹਤਮੰਦ

ਬ੍ਰੈਨ ਸਟਰੋਕ, ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ, ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਆਦਿ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧਦੇ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਵੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਦਕਿ ਲੋੜ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਭੈਰੋਨ ਅਤੇ ਤਾਅ ਵਾਲੀ ਸਿਹਤ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡਾ. ਸਿਊਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਲ ਲੇਖਕ ਬੀਓਡਰ ਸਿਊਸ ਰਿਸੇਲ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਬੜੀ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੰਧ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸਿਊਸ ਨਾਨਸੈਸ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ'। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਕਾਫ਼ਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਕਾਫ਼ਤ ਸੀ 'ਸਿਹਤ ਰੁਪੀ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ' ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਦਾ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਗ੍ਰੇਨ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਡਾਢਾ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਕਿੰਸਨ ਅਤੇ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਵੱਡੀ

ਵੰਗ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ
ਵੀ ਹੋ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ
ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਥ ਅੰਗ ਵਾਂਗ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਂ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅੰਗ ਹੈ। ਤਦਾਅ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਉਨੀਚਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ

ਤੁਸੀਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤਰੋਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 100 ਬਿਲੀਅਨ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ। ਦਿਮਾਗ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਡੁੱਲਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ, ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ, ਪਾਰਕਿੰਸਨ, ਬ੍ਰੈਨ ਸਟਰੋਕ ਜਾਂ

ਚਾਲ ਸੁਆਹੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਹਾਲ
ਨਿਊਰੋਲੋਜਿਸਟ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਟਿਪਣੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਪਿਟਰਬਰਗਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਸਾਪਾਰਨ ਗਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦੂਰ ਟਕਿਲਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਡਿਪੋਜ਼ੀਟ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਿਪੋਕੈਪਸ, ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਦੋਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਰੋਗ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰੈਨ ਪਲਾਸਟੀਸਿਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡਾ. ਮਾਈਕਲ ਮਰੀਨੋ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਡੋਹ ਹੋਲ ਕਰਨਾ, ਡਾਢਾ ਸਿਖਣਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸਿਖਣ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ

ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ਼ਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਡਾਇਟਿੰਗ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਡਾਈਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਡਾਢਾ ਅਨਾਜ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲ, ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਤਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲਓ। ਚਮੋਗਾ ਬ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਲਾਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਈ ਵੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਂਟੀ ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਵੀ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ ਜਿਵੇਂ ਬਦਾਮ, ਅਖੌਰ, ਕੱਚੂ ਦੇ ਬੀਜ, ਪਾਲਕ ਵਰਗੇ ਗੁਰੂ ਹਰੇ ਰੋਗ ਦੀਆਂ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਅੰਬੇ, ਮੱਛੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਤੇਲ-ਚਰਬੀਯੁਕਤ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਟਰੋਕ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਤਲਿਆ-ਭੁੰਜਿਆ ਭੋਜਨ, ਜਿਕ ਫੂਡ, ਬੇਕਰੇਡ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਚੋ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇੰਜ ਕਰੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼

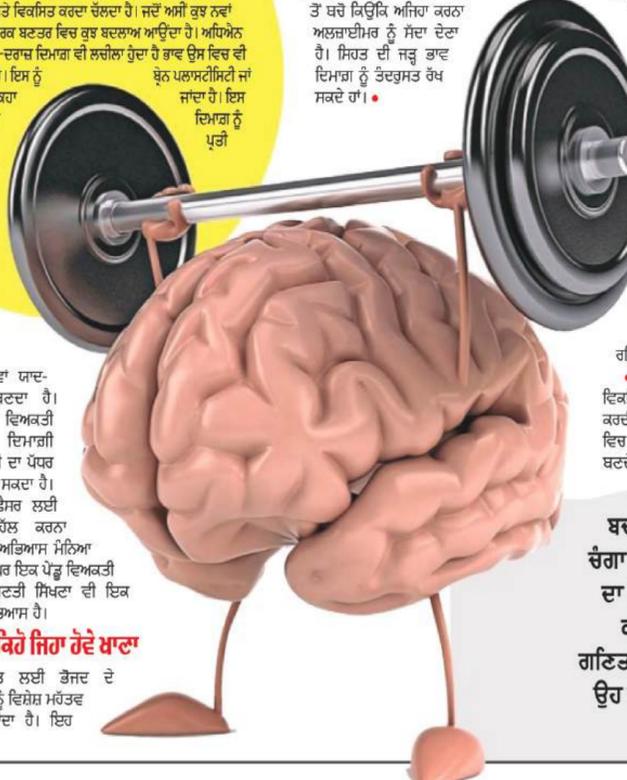
ਸਿ ਫੁੱਲ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹਰ ਸਮੇਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾ ਸਕਣ। ਆਉ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ :

- ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ ਵਾਲੀ ਖੇਡ, ਸਬਦਕੋਸ਼ ਭਰਨਾ ਜਾਂ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਲੋੜਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਖੇਡ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵੀ ਬਚਕਾਰ ਰਹੇਗੀ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਉਮਰ ਹੀ ਨਵੀਆਂ ਡਾਢਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਕ ਡਾਢਾ ਹੀ ਖੁਦਾਵੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਬੱਚੇ ਖੇਡ-ਭੁੰਦ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਫੁਰਤੀਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਵਧਾਅ ਵੀ ਸਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ।
- ਕਲਾ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਲਾ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚਾਅ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਬਦਲੀਆਂ ਹਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

ਆਧੁਨਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਮਰ-ਦਰਾਜ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਲਚੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਡਾਢਾ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰੂਪਿਤ ਪਲਾਸਟੀਸਿਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ

ਇਕ ਨਵੇਂ ਯਾਦ-ਖੇਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਈ ਸੁਡੋਹ ਹੋਲ ਕਰਨਾ ਦਿਮਾਗੀ ਅਭਿਆਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਸਿਖਣ ਵੀ ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦਾ ਚੰਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਣਿਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਓਹੜ ਪੌਰੜ

ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰੇ ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਸੁਆਦ ਨਾਲ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸੂਪ ਵਿਚ ਆਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਸੁਆਦ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਚਰੇਤਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਸਗੋਂ ਗੁਝਾਂ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ। ਆਉ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ :

- ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਖਾਣ ਦੇ ਕਈ ਲਾਭ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰੱਖਣ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਵਿਚ ਐਂਟੀ ਓਕਸੀਡੈਂਟਿਵ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਾਜਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇ ਪਿਆਜ਼ ਵਿਚ ਫੋਲੀਕ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਖਾਣ ਨਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੈ।
- ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਖਾਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਮਾਈਗ੍ਰੇਨਿਊਰੀਏਸਿਟਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੈ।
- ਹਿਸਟੀਨਾ ਦਾ ਰੋਗੀ ਜੇਕਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪਿਆਜ਼ ਭੁੰਨ ਕੇ ਸੁਖਾਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਤਰਤ ਹੋਸ਼ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਵਿਚ ਐਂਟੀ ਇਨਫਲਾਮੇਟਰੀ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਹਿਸਟਾਮਾਈਨ ਗੁਣ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਥਮਾ ਦੀ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਝੜਦੇ ਵਾਲ਼ਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪਿਆਜ਼ ਦਾ ਰਸ ਵਾਲ਼ਾ 'ਚ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ ਫਾਸਟਫੂਡ ਪੈਕੇਜਿੰਗ

ਫਾ ਸਟ ਫੂਡ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਤਕ ਸਭ ਨੂੰ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਪਰਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਫ਼ਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਮ ਚੱਲਦਾ ਹੀ

ਨਹੀਂ। ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪਾ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਪਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਉਸ ਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

ਸਵਾਦ ਬਦਲਣ ਲਈ ਜੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਖਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਲੋਕ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਮ ਖਾਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਆਦਤ ਖ਼ਤਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ ਮੁਤਾਬਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਜਾਂ ਡੱਬੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹੁੰਦੇ

ਨਹੀਂ। ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪਾ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਪਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਉਸ ਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ ਮੁਤਾਬਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਜਾਂ ਡੱਬੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹੁੰਦੇ

- ਲੱਠਲ:**
 - ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਲੱਠੀ ਸਾਪਾਰਟ ਬਿਮਾਰੀ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
 - ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾ ਹੋਣਾ।
 - ਰਾਜਮਾ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ।
 - ਖ਼ੁਰਾਕ ਦਾ ਰਜ਼ਮ ਨਾ ਹੋਣਾ।
 - ਦਸਤ ਲੱਗ ਜਾਣੇ।
 - ਏਡਜ਼ ਦੇ ਰੋਗ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਰੋਗ ਦੀਆਂ ਐਂਟੀਬਾਡੀਜ਼ ਦਾ ਐਲੀਸਾ ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ:**
 - ਏਡਜ਼ ਰੋਗੀ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਲਿੰਗੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
 - ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਸ਼ਿਤ ਸੂਈਆਂ ਅਤੇ ਸਰਿੰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
 - ਏਡਜ਼ ਰੋਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਏਡਜ਼ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
 - ਏਡਜ਼ ਰੋਗੀ ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁੱਧ ਰਾਹੀਂ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 - ਏਡਜ਼ ਰੋਗੀ ਇਸਤਰੀ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਜਨਮ
- ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਏਡਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਮੁਤਾਬਕ ਚੁਲ੍ਹੇ ਡਾਈਟ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਡਾਈਟ ਚਾਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਮੁਤਾਬਕ ਡਾਈਟ ਚਾਰਟ ਚੁਣ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਡਰਕ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਡੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਜਾਤ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਚੁਣੋ ਆਪਣਾ ਡਾਈਟ ਪਲਾਨ :

- ਏ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ**
 - ਮਾਸਚਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰ ਭੋਜਨ 'ਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
 - ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਾਚਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਾਹਾਰ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪੇਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
 - ਫਲ ਅਤੇ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
 - ਪਪੀਤਾ, ਅੰਬ, ਸਿੱਤਰੇ ਵਰਗੇ ਫਲ, ਬੀਨਜ਼, ਸੋਇਆਬੀਨ ਆਦਿ ਦੀ ਤਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਨਾਨਵੀਂ ਖਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੌਠ ਮੀਟ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਖਾਣ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਰਾਜਮਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ।
- 'ਬੀ' ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ**
 - ਸੰਤੁਲਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਟੁੱਧ ਅਤੇ ਟੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣੇ ਪਦਾਰਥ, ਮੀਟ ਜਾਂ ਮੱਛੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
 - ਕੁਝ ਖਾਸ ਖ਼ੁਰਾਕੀ ਪਦਾਰਥ ਜਿਵੇਂ ਮਸਰ, ਤਿਲ, ਮੱਕੀ, ਛੋਲੇ ਆਦਿ ਦਾ ਟੁੱਧ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
 - ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਣਕ ਅਤੇ ਟਮਾਕਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।
 - ਵਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੱਕੀ, ਮੂੰਗਫਲੀ,
- ਚਿਕਨ ਤੇ ਕਣਕ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅੰਬ, ਮੀਟ, ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨ ਟੀ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਨ।
- 'ਏ ਬੀ' ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ**
 - ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੱਛਣ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 - ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
 - ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇ ਚਿਕਨ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਓ।
 - ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੌਠ ਮੀਟ ਅਤੇ ਰਾਜਮਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
 - ਸੋਇਆਬੀਨ ਦਾ ਪਨੀਰ, ਸੀ ਫੂਡ, ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
 - ਅਨਾਜ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।
- 'ਓ' ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ**
 - ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈਪ੍ਰੋਟੈਂਡ ਡਾਈਟ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
 - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
 - ਚੌਠ ਮੀਟ, ਸੀ ਫੂਡ, ਪਾਲਕ, ਬ੍ਰੋਕੋਲੀ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 - ਵਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਣਕ, ਮਸਰ, ਗੋਭੀ, ਚਾਵਲ, ਸੋਮ, ਲੋਬੀਆ, ਟੁੱਧ ਨਾਲ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਮੈਂਸੋਲਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
 - ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੋਕ ਮਾਸਾਹਾਰ ਵਿਚ ਚੌਠ ਮੀਟ, ਮੱਛੀ ਚਿਕਨ ਆਦਿ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੇਟ ਵਿਚ ਐਸਿਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਸਾਵਧਾਨੀ 'ਚ ਹੀ ਹੈ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਰਵਿੰਦਰ ਲਾਲਪੁਰੀ

94634-52261

ਰੋਕੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਆਂਵਲ ਆਉਂਦਾ ਪਰ ਇਸ ਗੁਣ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹਿਕਾਰ ਦਾ ਬੀਜ ਬੈਠਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਿਦਰ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਲ ਗਿਆ ਪਰ ਅਧਿਆਪਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਅਸਤ

ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ

ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਇਕ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਰੰਗ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਬੱਚੇ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ...

ਘੁੰਮੰਡ ਦਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ

ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੋਕੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਤਿਦਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਵਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰੋਕੀ ਨੇ

ਸਤਿਦਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ। ਸਤਿਦਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਸਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ

ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਕ ਰਿਟਾਇਰ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਦਰ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਕੱਢ ਵਾਢੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਪੁਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਤਿਦਰ ਨੇ ਵੀ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੋਕੀ ਆਪਣੇ ਹਿਕਾਰ ਕਾਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਅਵੇਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕੀ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਤਿਦਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰੋਕੀ ਦਾ ਘੁੰਮੰਡ ਚੁਰ ਚੁਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ

- 1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਕਦੋਂ ਹੋਈ? 9 ਦਸੰਬਰ 1946
2. ਤਰਾਈਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ? 1191 ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਰੀ ਵਿਚਕਾਰ।
3. ਹਾਵਾਜ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਹੁਗਲੀ ਨਦੀ (ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਗਾਲ)
4. ਚਾਰਮੀਨਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਹੈਦਰਾਬਾਦ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਮੈਟਰੋ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਚੱਲੀ? ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ 24 ਅਕਤੂਬਰ 1984
6. ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। ਗੰਗਾ।
7. 2017 ਦੀ ਮਿਸ ਵਰਲਡ ਕੌਣ ਹੈ? ਮਾਨੁਸ਼ੀ ਚਿੱਲਰ।
8. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਜ ਕੌਰ।
9. ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਵਰਨਰ ਕੌਣ ਸੀ? ਜੀ. ਰਾਜਾ ਗੋਪਾਲ ਚਾਰੀ।
10. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸੰਘ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਸਨ? ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ।
11. ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਐਵਾਰਡ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ? 1954
12. ਜੀਵੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਸੂਬੇ ਦੱਸੋ? ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ

'ਚਿੱਲਰ ਪਾਰਟੀ', 'ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ' ਜਾਂ 'ਸਨ ਡੋਗਜ਼'.. ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਮਜ਼ਾ ਵੀ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਡੌਗ (ਕੁੱਤੇ) ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ 'ਚ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਵੀ ਭਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਵਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ...

ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਲਮਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਰੋਲੂ ਜਾਨਵਰ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੌਗ ਡੁੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ

ਹੋਟਲ ਫਾਰ ਡੌਗਜ਼ (Hotel for Dogs) ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਫਰਾਂਡਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਲੈ ਕੇ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਬੰਦ ਪਏ ਹੋਟਲ 'ਚ ਲੁਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਐਂਡੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਫਰਾਂਡੀਏਅ ਥਾਕੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਣ ਲਈ ਮਦਦ ਦੇ ਰੀ ਮਜ਼ਾ ਆਵੇਗਾ।

ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ (Entertainment) ਅਕਸ਼ੈ ਗੁਮਰ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹੀਰੋ ਕੁੱਤਾ ਹੈ। ਅਕਸ਼ੈ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਦੌਲਤ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੌਲਤ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਾਰੀ ਦੌਲਤ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅਕਸ਼ੈ ਉਸ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ 'ਤੇ ਉਹ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਣ ਆਏ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲੇ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਕਸ਼ੈ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਮਵਾਰਡ ਬਾਊਂਡ (Homeward Bound: The Incredible Journey) ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਚਾਸ ਨਾ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਹੈ। ਚਾਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸ਼ੇਡੋ (ਕੁੱਤਾ) ਤੇ ਸੈਸੀ (ਬਿੱਲੀ) ਦੇ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਘਰ 'ਚ ਛੱਡ ਕੇ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣਗੇ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਯਾਤਰਾ। ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ 'ਚ ਡੁੱਬਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਿਕ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।

ਬੱਚਿਓ! ਇਸ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਚੁਸਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਨੋਖੇ ਪੰਛੀ ਟਿਊਡ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣੀਏ ਟਿਊਡ ਬਾਰੇ...

ਟਿਊਡ ਪੰਛੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਿਰਫ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਂ ਪ੍ਰੋਸਥੀਮੈਡੋਰਾ ਨੈਵੀਲੇਟੇਡੀ ਹੈ। ਟਿਊਡ ਦੀ ਇਕ ਅਨੋਖੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਅਲਾਰਮ, ਖਾਸੀ, ਸੀਟੀ, ਖੰਟੀ ਆਦਿ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਟਿਊਡ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮੱਧੂਦ ਖੰਡਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਹਰਾ, ਨੀਲਾ-ਬੈਂਗਲੀ ਤੇ ਡੂਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦਾ ਫਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ 27 ਤੋਂ 32 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਰ ਪੰਛੀ ਦਾ ਔਸਤਨ ਭਾਰ 15 ਤੋਂ 65 ਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਦਾ 58 ਤੋਂ 105 ਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟਿਊਡ ਡੋਲਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਡੁੱਬਾ ਦਾ ਰਸ ਚੁਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ 'ਫਲ-ਈਟਰ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਫਲ, ਛੋਟੇ ਸੱਟੇ ਕੀੜੇ-ਮਕੈੜੇ ਵੀ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਲੇ ਅੰਡ ਮੀ

ਜੈਨ ਤੇ ਜੇਨੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਲੋਰਿਡਾ ਜਾ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ

ਤੁਸੀਂ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਬਿਊਟੀਸ਼ੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੁਬਸੂਰਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ 'ਚ ਵੀ ਇਕ ਬਿਊਟੀ ਐਕਸਪਰਟ ਮੱਛੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਊਟੀ ਐਕਸਪਰਟ ਮੱਛੀ ਕਲੀਨਰ ਫਿਸ਼ ਹੈ...

ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਫਤ ਅਤੇ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਊਟੀਸ਼ੀਅਨ ਮੱਛੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਊਟੀਸ਼ੀਅਨ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕਲੀਨਰ ਫਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿੰਗ ਫਿਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਲਗਪਗ 4 ਇੰਚ ਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਬਹੁਤ ਖੁਬਸੂਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੰਬੀਆਂ, ਪਤਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੰਬੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੱਛੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ

ਮੱਛੀਆਂ ਦੀ ਬਿਊਟੀਸ਼ੀਅਨ ਕਲੀਨਰ ਫਿਸ਼

ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਕਲੀਨਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੱਛੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਆਈਆਂ ਕਲੀਨਰ ਮੱਛੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅੰਦਰ

ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੋਸਟਿਕ ਡੋਜ਼ਨ ਸਾਬਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੰਦ ਕਾਫ਼ੀ ਤੋੜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਹ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਈ ਮਹਿੰਗੀ ਮੱਛੀਆਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਲਈ ਵੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਇਕੁਵੇਰੀਅਮ 'ਚ ਸਾਮਨ (ਫੁਲਾ ਮੱਛੀ) ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਥੇ ਕੁਝ ਕਲੀਨਰ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੱਛੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੁਰੀ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਤ 'ਚ ਹੀ ਸੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਲੀਨਿੰਗ ਫਿਸ਼ ਦੀ ਜਾਤੀ 'ਚ ਅਨੇਕ ਮੱਛੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਜਾਤੀ 'ਚ ਪਾਇਪ ਫਿਸ਼, ਰਿਚਰਡਸਨ, ਕੋਟਵਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਝੀਲਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

ਬੱਚਿਓ! ਧਰਤੀ ਸੁਰਜ ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬਿਦਰਗੀ ਪੜਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਕੋਈ 9 ਕਰੋੜ 30 ਲੱਖ ਮੀਲ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ 365 ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੁਰੀ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦਾ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਚੰਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਚੁਦਰਤੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਹ 384000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਪਲਾਟ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਧਰਤੀ!!! ਜਿੱਥੇ ਧੜਕਦੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਦੂਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਨੇਹੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਸੇਗਾ, ਤਾਕ ਧਰਤੀ

ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਗੱਲਾਂ ਕੀਟ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਛੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੀੜੇ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਲਾਉ ਦਾ-ਬੁਝਾਉ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲਦ-ਬੁਝਦ ਅਤੇ ਤੋੜ 'ਚ ਬੱਬੂ ਅੰਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕੀੜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖਣ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸਾਥੀ ਦਾ ਪਤਾ ਖਿੰਨੇ ਹੀ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੰਘਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ 'ਚ ਉਪਯੋਗੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਤਸਤੂਆਂ ਤੇ

80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਤਕ ਉੱਚਣ ਨਾ ਦੀ ਇਕ ਪੜਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੜਤ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੌਰਾਬੋਰਗੀ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮਝਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਇਹ ਪੜਤ ਹੋ ਉਦੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਓ! ਗੁਰੂਤਾ ਪਿੱਚ ਕਚਨ ਹੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੱਧੂਦ ਦਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ। ਜੋ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਖੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਭਾਰੀ ਉੱਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਮੱਚ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੀ ਦੇ ਫੇਰੇ ਵਾਂਗ ਉਪਰ ਵੱਲ ਉੱਡ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਥਾਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਦੀ ਬਿੰਦ ਨਾਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੰਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤਿੱਤਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ...

ਮੈਂਟਿਸ ਸ਼ਰਿੱਪ ਆਮਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਤ ਮਹਾਸਾਗਰ 'ਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੱਤਲ ਨੇ ਹੱਥ ਫੁੱਟ ਗਰਿੱਥੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦ ਮਹਾਸਾਗਰ 'ਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਇਸ ਦੀਆਂ 400 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਪੀਕਾਕ ਮੈਂਟਿਸ ਸ਼ਰਿੱਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੀਕਾਕ ਮੈਂਟਿਸ ਸ਼ਰਿੱਪ ਦਾ ਸਰੀਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ 'ਚ ਮੋਰਨੀ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜਿੰਦ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਲਗਪਗ 4 ਇੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ 18 ਇੰਚ ਤਕ ਦੇ ਮੈਂਟਿਸ ਸ਼ਰਿੱਪ ਵੀ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਜੀਵ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਕਈ ਖੂਬੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ

ਉਪਰ ਇਕ ਐਂਟੀਨੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਡਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪਿੱਛੇ ਤਕ

ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡਾਕ ਇਕ ਅੱਖ ਤੋਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਵੱਲ ਵੱਲ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਤੋਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਲਟ੍ਰਾ ਵਾਇਲਟ ਸਪੈਕਟਰਮ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੋਕੜੇ, ਘੋਘੇ ਕਠੋਰ

ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਚ ਮਾਰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪੰਚ ਦੀ ਹਫ਼ਤਾ ਚਿੱਨੀ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚ ਪੈਂਦੇ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਾਗੀ ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਡਾਢ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਝੱਲਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਗਲੇ ਦੀ ਹਫ਼ਤਾ ਚ ਪਲਕ ਝਪਕਣ ਨਾਲ ਵੀ 50 ਗ੍ਰਾਮ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲੇ ਦੀ ਤਾਕਤ 0.22 ਕੋਲੀਬਰ ਬੁਲੰਦ ਜਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਬਸੂਰਤ ਜੀਵ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੁਵੇਰੀਅਮ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬੱਚੇ 'ਚ ਨਾ ਹੀ ਸੋਧੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕੁਵੇਰੀਅਮ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੀਟ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕੀੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਤਾਕ ਗਲਬਾਤ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੀਟ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀੜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਊਦੇ ਰਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ। ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਛੋਟੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਸ 'ਚ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹਲਕੇ-ਹਲਕੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰਗੜ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਵਾਜ਼ ਜਰਮਨ ਕੀਟ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਟਿੱਡਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਯੂਰਪ ਦੇ 'ਜੋਰਗ' 'ਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਿੱਡਿਆਂ ਦੀਆਂ 400 ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ। ਡਾਂਸ ਵੀ ਹੈ ਮਾਧਿਅਮ ਮਧੁਮੱਖੀ ਮਾਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਮਧੁਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ ਡਾਂਸ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਾਬਾਚੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਆਚਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੁੱਝ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਕੁਸ਼ਲ ਨੇ ਮਧੁਮੱਖੀ ਦੇ ਡਾਂਸ 'ਤੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਗਨ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕੀੜੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਕੋਲ ਕੀੜਾ ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸਿਗਨਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ, ਹਰੀ ਰੋਸ਼ਨੀ

ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਗੰਧ ਦੇ ਆਚਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੀੜੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਕ ਰਸ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕੀੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਸਤੇ ਨੂੰ ਸੁੱਖਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ। ਕੀੜੀਆਂ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਇਸ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਗੰਧ ਦੇ ਆਚਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੀੜੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਕ ਰਸ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕੀੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਸਤੇ ਨੂੰ ਸੁੱਖਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ। ਕੀੜੀਆਂ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਇਸ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਪਿਨੀ ਫਲਾਵਰ ਮੈਂਟਿਸ ਇਸ ਦੀ ਬਦਾਵਟ ਫੁੱਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ 'ਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਲੀ ਇਹ ਕਿ ਮਾਦਾ ਦੇ ਆਡਿਓ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਕਾਰਪੀਅਨ ਫਲਾਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਇਕ ਵਾਸਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਦਾ ਡੰਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੱਤਲੀ ਅਤੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਮੀਡੋਪਟਰਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਕਾਰਪੀਅਨ ਫਲਾਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਇਕ ਵਾਸਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਦਾ ਡੰਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੱਤਲੀ ਅਤੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਮੀਡੋਪਟਰਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਕਾਰਪੀਅਨ ਫਲਾਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਇਕ ਵਾਸਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਦਾ ਡੰਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੱਤਲੀ ਅਤੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਮੀਡੋਪਟਰਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਕਾਰਪੀਅਨ ਫਲਾਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਇਕ ਵਾਸਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਦਾ ਡੰਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੱਤਲੀ ਅਤੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਮੀਡੋਪਟਰਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਕਾਰਪੀਅਨ ਫਲਾਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਇਕ ਵਾਸਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਦਾ ਡੰਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੱਤਲੀ ਅਤੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਮੀਡੋਪਟਰਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬਾਲ ਕੈਨਵਸ section with drawing prompts and examples. Includes drawings of a girl, an elephant, a parrot, a swan, and a girl with a basket.

